

Az agrártudományi intézetből való nyugdíjaztatásom után aztán egy darabig még bejártam, külön szobám is volt, mert tagja voltam az intézet vezetőségének. Miután eljöttem, elég nagy úr támadt utánam, hárman is próbáltak tanítani, egy darabig Wagner István is oktatott, a Palocsay-kertből, végül aztán kinevezték egyik volt tanítványomat, aki ugyan nem volt szakember, de átszakosodott. Egypárszor az ő hívására még bementem, de aztán megszakadt a kapcsolatom az intézettel.

(Folytatjuk)

(szerkesztői megjegyzés: Veress István köszöntője a füzetek 2004. decemberi számában olvasható.)

* * *

Egy festmény újjászületése

2003. szeptemberében adtuk hírül a füzetek hasábjain, hogy Triff Viktorné sz. Lászlóffy Mária Magdolna, egyesületünk tagja, egy igen rossz állapotban lévő kb. XIX. század eleji olajfestményt adományozott egyesületünknek, amely feltehetőleg Issekutz Rebekát ábrázolja. A festményt majd másfél évig restaurálták, 2004 december közepére készült el. Rövidesen sikerül korhű keretbe is helyezni. A restaurálás költségeit egyesületünk a 2003 évi - az APEH által átutalt - személyi jövedelemadó 1 %-ából fizette ki.

Ezúton is megköszönjük Triff Viktorné Lászlóffy Mária Magdolna nagylelkű adományát, valamint az adományozók által egyesületünk részére felajánlott jövedelemadó 1 %-ot, amely lehetőséget nyújtott múltunk tárgyi emlékének megmentésére. Terveink szerint szeretnénk a restaurált festményt, valamint Issekutz Rebeka eredeti móringlevelét (kelengyelevelét) és kelengyeládáját, Issekutz Rebeka és férje, Lászlóffy Jakab portréját ábrázoló s múzeumi tulajdonban lévő festményeket a múzeumok közreműködésével kiállítani. Ezen kiállítás betekintést adna a XVIII.-XIX. századi erdélyi örmény nemesi családok kultúrtörténetébe. A tervbe vett múzeumi kiállítás megvalósulása esetén az erdélyi örmény családok további XVIII-XIX. századi eredeti tárgyai is kiállításra kerülhetnének, amelyre vonatkozó felhívást füzetünk hasábjain meg fogjuk jelentetni.

Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület
Dr. Issekutz Sarolta elnök

* * *

Bálintné Kovács Júlia, Kolozsvár

Ismerjük meg önmagunkat

2. rész

Govrik Gergely a pogány ősvallás mítoszaiba avatta be az olvasót, s megörökítette az Erdélyben akkor még létezett örmény nyelvű feliratokat is. *Bányai Elemér* (Zuboly, 1875-1915) és *Temesváry János* történész forrásfeldolgozásaival és művelődéstörténeti írásaival tűnt ki. *Ávedik Lukács* erzsébetvárosi iskolaigazgató, majd örmény-katolikus plébános és főesperes saját városáról és a világban szétszórta örmény településekről számolt be. *Hermann Antal* néprajzprofesszor tárgyi néprajzi cikkeivel hívta fel magára a figyelmet. *Merza Gyula* (1861-1943) az erdélyi örmények folklórját tárta fel, s az önálló örmény nemzeti egyházat ismertette. *Tőrös Tivadar* levéltáros az 1848-49-es szabadságharc örmény résztvevőiről számolt be.

Teret kapott a folyóiratban a szépirodalom is. *Esztegar László* szamosújvári könyvtáros az örmény költészetéről cikkezett, *Szongott Kristóf* Petőfi verseket fordított örményre s örmény elbeszéléseket magyarra. *Simay Gergely* és *Simay János* irodalomtörténeti cikkek és örmény versek fordításával gazdagította a lapot. *Patrubány Lukács* egyetemi magántanár örmény nyelvtudományi értekezései mellett örmény nyelven verseket is költött.

Szongott Kristóf kezdeményezésére megszületett Szamosújvárott az Örmény Múzeum. *Kapatán Márton* örmény katolikus plébános és egy időben az Örmény Múzeum igazgatója örmény történelmi és etnográfiai cikkeivel szerepelt az *Armenia* hasábjain, s *Aki Templomot ad Istennek ad* (Szv. 1930) c. munkájában közölte az erdélyi örmény katolikusok névsorát.

A másik neves örmény település, Erzsébetváros armenológusának, *Ávedik Lukács* munkái közül kiemelkedik *Az örmény tudományos akadémia* (Segesvár 1894) és *Az örmény kereszténység eredete* (Erzsébetváros 1904) c. mű. Örmény tárgyú kötetekkel jelentkezett a magyar gyorsíró szakértő, tanügyi és jogi szakíró *Gopcsa László* (1865-1933) is: *Örmény közmondások* (Kv. 1888) és *Örmény regék* (Bp.

1911). Ide sorolható az Ellenzék, Kolozsvári Hírlap, Vasárnapi Újság munkatársának, *Bányai Elemérnek* háromkötetes Örmény anakdoták (Szv. 1892) c. gyűjteménye is.

A főhatalom változása után Romániában folytatódik az armenológia magyar művelése *Alexa Ferenc* (1890-1957) ezer szóból álló magyar-örmény szótárával (Erzsébetváros 1922).

Az örménykutatásnak a századforduló körüli években történt felvirágzása után az 1930-as években is volt néhány próbálkozás, amelynek két jelentős műve a Magyarországon kiadásra talált Arménia Népe (Gödöllő 1934) *Hovhannesian Eghia*, valamint Az örmény kérdés a magyar közvéleményben (Bp. 1942) *Korbuly Domokos* tollából.

Szamosújváron *Gabányi János* gazdagította a magyarörmény irodalmat néprajzi dolgozataival s a helybeli gimnázium 1942-43-as évkönyvében Szongott Kristófról írt monográfiájával. Gyergyószentmiklóson *Tarisznyás Márton*, a Gyergyói Tájmuzeum megszervezője és vezetője három évtizeden át folytatott kutatásainak eredményét többkötetes kiadásra készítette elő. Ebből csak az első kötet jelent meg Gyergyó történeti néprajza (1982) c. alatt, részletesen elemezve a tájbeli örmények múltját helybeli dokumentumok alapján. Halála (1996 jún. 20.) után munkáját *Garda Dezső* tanár folytatja, bemutatva az örmény betelepülők életét is Gyergyó a történelmi idő vonzásában (Székelyudvarhely 1992) c. munkájában.

Egyedülálló családtörténeti vállalkozás a Csíkszeredából Bécsbe kikerült *Száva Tibor-Sándor* könyve, A csíkszépvízi Száva család, amelyben a szerző az 1672-ben Erdélybe betelepült őstől napjainkig, kilenc nemzedéken át kíséri végig Ohánesz (Bábu) Sahagián leszármazottainak életútját.

1991-ben megalakult Kolozsvárt az Arménia Örménymagyar Baráti Társaság *Keresztes Zoltán* elnökle-tével. 1992 szeptembere óta megjelenik a társaság időszaki szemléje, az Arménia, s felújítva a Szongott-féle lapalapítás hagyományait, vállalja az erdélyi magyarörménység tudatának ébrentartását és ápolását.

Eddig tart a szócikk, amelyet néhai *Keresztes Zoltán* és *Sztranyiczki Mihály* közel egy évtizede írt meg.

Következő számunkban közöljük a könyvészetet, amelynek alapján dolgoztak, amelyet *Sztranyiczki Mihály* részben kiegészített, és gazdagítjuk is e bibliográfiát.

Folytatjuk

* * *

Egy kiállítás margójára

A Ferencvárosi Örmény Kisebbségi Önkormányzat - Budapest IX. kerület -képviselő testülete rég készült hírt adni magáról, tevékenységéről választóinak, hogy ne csak a kerületi újságban megjelentetett cikkek, a Ferencvárosi napok rendezvényein való részvétel vagy támogatás, vagy az Örményországban elhunyt magyar hadifoglyok sírjainak feltárása alkalmával tett utazások tudósítsanak létünkről.

A legmegfelelőbb egy kiállítás megrendezése, amely nagy érdeklődésre számíthat, így született meg a gondolat A XIII.- XIV. század örmény kódexművészete kiállításról, melynek méltó helyet biztosított a Ferencvárosi Művelődési Központ Aula és Lépcsőház Galériája. Mint hely nagyon látogatott, jó a megközelítése: Haller u. 27. Akik ott megjelennek, ha nem is alaposan, de rápillantanak az anyagra, hírért viszik. Köszönjük az intézmény vezetősége hozzáállását és segítségét, hogy ingyenesen rendelkezésünkre bocsátotta a kiállító teret, valamint segítették a kiállítás megrendezését.

A kiállítási anyagot az Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület biztosította számunkra, amely anyag dr. Issekutz Sarolta gyűjtésének eredménye, több kiállítás anyagának ötvözése volt. Így sikerült elérni, hogy teljes képet kapjon a látogató nemcsak az örmény kódexművészetről, hanem az örmény történelemről, nyelvről, az örmény írásbeliségről, a vallásról, a hazai örménységről is.

A kiállítás meghívója már felkeltette mindenki érdeklődését: egy színpompás kódex-miniatúra - 1286-ban egy kilikiai műhelyben készült - stilizált betűi hívogatták az érdeklődőket. Az Apostoli levél gyűjteményben található „Angyal a sírnál” című mű jellemzője a mélykék, élénk piros, ibolyaszín árnyalatának a finom rózsaszínnel, világoszölddel való kombinációja.

Eljött 2005. január 7-e, a kiállítás megnyitójának a napja. Fényárban úszott az Aula, a kényelmes vörös-bársony székek megteltek a látogatókkal, akik között nem csak az ismert arcokat véltük felfedezni, hanem a IX. kerület számos eddig nem látott lakóját is. Ott volt a kerületi TV stábja és a Ferencvárosi újság riportere, aki interjút is készített dr. Issekutz Saroltával. Volt, aki már a megnyitás előtt hosszasan csodálta az aula 4 tárlójában elhelyezett tárgyakat, valamint a lépcső galériában és az I. emeleten kiállított tárgyakat, amelyeket Szántó Hédi nagy szakértelemmel helyezett el.

A Művelődési Központ részéről, Illésné Unta Margit népművelési csoport vezetője köszöntötte a jelenlevőket, majd Dr. Issekutz Saroltának adta át a szót, aki ténylegesen megnyitotta a kiállítást. Végig vezet-